

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng Thứ tư ngày 30/03/2022.

*****

NỘI DUNG HỌC TẬP ĐỀ TÀI 839 “NHÂN KHÍ THƯỜNG TẮC YÊU HUNG”

Người xưa dạy: “**Nhân khí thường tắc yêu hung**”. “*Thường*” chính là thường đạo. Con người mà vứt bỏ đi “*thường đạo*” thì yêu ma quỷ quái sẽ xuất hiện. “*Thường đạo*” là làm con phải hiếu thảo với Cha Mẹ, làm học trò phải kính trọng Thầy Cô, làm công dân phải biết kính yêu Tổ quốc của mình. “*Yêu ma quỷ quái*” ở đây là những chuyện làm sai làm quấy. Nếu ngược lại với “*thường đạo*” thì con người sẽ làm ra những việc sai trái, sẽ làm càn rất nhiều rất nhiều.

Vừa rồi trong nước chúng ta xảy ra sự việc con gái đầu độc giết Cha rồi giấu xác Cha. Người nữ vốn dịu dàng, có thiên tính người Mẹ mà dám hạ độc ra tay giết Cha. Người nam thì tính tình nóng nảy, ăn nói cộc cằn, làm ra những việc “*thương luân bại lý*”. Khi thường đạo không còn thì những hành động yêu ma quỷ quái như vậy sẽ xuất hiện. Đó là “*yêu hung*”.

Hòa Thượng nói: “**Trong sách xưa nói rất hay: “Nhân khí thường tắc yêu hung”. Nếu con người bỏ đi luân thường thì xã hội sẽ xuất hiện những yêu ma quỷ quái**”. Con cái không hiếu thảo với Cha Mẹ, xem thường Cha Mẹ, thậm chí đánh đập Cha Mẹ. Như vậy quá khác thường!

Khi giảng năm 2010, Thầy Thái Lễ Húc nói: Ngày xưa, trẻ nhỏ gặp người lớn thì chào từ xa: “*Con chào chú! Con chào bác! Con chào bà! Con chào ông*”. Nhưng trẻ nhỏ ngày nay gặp người lớn thì chỉ ngoái đầu nhìn mà không thềm chào. Có người nói: “*Nó ngoái đầu nhìn đã là không tệ rồi!*”. Thầy Thái nói: “*Hiện nay trẻ nhỏ gặp người lớn chỉ ngoái đầu nhìn, vậy 20 - 30 năm nữa chúng có ngoái đầu nhìn không? Có thể lúc đó người lớn phải đến trước mặt chúng chào hỏi rồi ân cần phục vụ: “Chào cháu! Cháu có muốn ăn gì không?”* Đó chính là yêu hung. Người xưa nói: “**Nếu con người không tích cực đề xướng thường đạo thì thường đạo sẽ không còn, lúc đó trái đạo sẽ tràn lan**”.

Hòa Thượng nói: “**Xã hội ngày nay đích thực là đang diễn ra rất nhiều việc kỳ kỳ quái quái. Đáng lẽ thuận theo thường đạo thì làm con phải hiếu thảo Cha Mẹ, học trò phải kính trọng Thầy Cô, cấp dưới phải tôn trọng cấp trên nhưng ngày nay hoàn toàn ngược lại. Nếu ngược lại như vậy thì xã hội đó có phải là xã hội của con người không?**”. Đây là việc đáng để chúng ta phản tỉnh một cách sâu sắc.

Ngày xưa, người con hiếu hạnh được Vua ban tặng bảng vàng, thí dụ hiếu tử Hoàng Hương. Một làng có người con hiếu hạnh cũng được Vua ban cho bảng vàng. Phụ nữ giữ trinh tiết thờ chồng, làm đúng

bổn phận của mình thì được mọi người rất kính trọng. Nếu trong làng có người con bất hiếu thì cổng làng sẽ bị chặt mất một khúc, bị chặt một góc để biểu thị làng này, thôn xóm này có kẻ đại nghịch bất đạo. Người người đi qua làng sẽ biết làng này có một bất hiếu tử. Vì vậy người xưa rất sợ, không dám bất hiếu với Cha Mẹ vì nếu bất hiếu thì dân làng sẽ rất phản đối, không thể sống được ở trong làng.

Hòa Thượng nói: **“Ngày trước có một luật là “thân quyền xử phận”. Nếu Cha Mẹ cảm thấy con bất hiếu, bất trị, chỉ cần Cha Mẹ báo quan thì người con đó lập tức sẽ bị đưa ra xử mà không cần phán quyết. Vì đến Cha Mẹ mà còn không cần đến người con đó nữa thì xã hội cũng không ai cần”**. Ngày xưa có luật đó cho nên người con không dám làm việc bất hiếu vì nếu bất hiếu khiến Cha Mẹ báo quan thì người con đó coi như mất mạng. Thật vậy, Cha Mẹ nào cũng yêu thương con, không có Cha Mẹ nào muốn bỏ con. Đến Cha Mẹ mà còn không cần con nữa thì đứa con đó đã tệt bạc lắm rồi, không còn cứu chữa được nữa!

Hòa Thượng nói: **“Cái gì gọi là yêu ma quỷ quái? Chúng ta phải hiểu cho rõ ràng, hiểu cho tường tận. Nếu chúng ta không hiểu thì thật là oan uổng! Những việc làm không phải là việc làm của con người thì đó là yêu ma quỷ quái. Những việc đáng nhẽ con người nên làm mà không làm thì đó là yêu ma quỷ quái. Những việc khác thường, trái với thường đạo chính là yêu ma quỷ quái. “Thường” chính là thường đạo, chính là “ngũ thường”. “Nhân, nghĩa, lễ, trí, tín” là ngũ thường. Làm người thì phải có lòng nhân từ. Người không có lòng nhân từ là phản thường, là khác thường”**.

NHÂN

Người xưa có câu: **“Nhân dân ái vật”**. “Nhân” là lòng từ, người có lòng từ thì sẽ biết yêu thương muôn loài. Nếu người không có lòng nhân từ thì khác thường rồi. Người không có lòng nhân từ thì khởi tâm động niệm là **“tự tư tự lợi”**, tổn người để lợi mình. Đây là **“phản thường”**. Làm người thiên tính chính là lòng nhân từ, nếu không có lòng nhân từ thì nó đã bị ô nhiễm một cách nghiêm trọng.

Hòa Thượng nói: **“Càng lúc khởi tâm động niệm của con người chỉ toàn là tự tư tự lợi, tổn người để lợi mình”**. Cho nên ngày nay nếu người nào làm việc tốt thì sẽ bị người ta nghi ngờ cho rằng đó là màu mè, cố làm ra vẻ, chẳng qua là làm như vậy để trục lợi. Những việc bình thường thì người ta cho là khác thường, còn những việc khác thường thì họ cho là bình thường. Đối với Thánh Hiền thì **“tự tư tự lợi”** là chuyện không bình thường, nhưng người ngày nay coi **“tự tư tự lợi”** là chuyện bình thường. Người ngày nay coi những người làm việc vì người khác, coi những người hi sinh phụng hiến là khác thường.

NGHĨA

Hòa Thượng nói: **“Nghĩa” là nghĩa vụ, giúp đỡ người khác mà không hề mong cầu sự báo đáp**”. Trong **“nghĩa”** có bổn phận, trách nhiệm. Thí dụ làm con phải hiếu thảo Cha Mẹ, làm học trò phải kính trọng Thầy Cô, làm cấp dưới phải kính trọng cấp trên, làm công dân phải kính yêu Tổ quốc. Nếu làm ngược

lại thì là “*phản thường*”. Tổ Sư Ân Quang đã dạy chúng ta: “**Đốn luân tận phận**”, dốc hết trách nhiệm trong vai trò trách nhiệm của mình, tận tâm tận lực làm thật tốt vai trò của mình, làm ra được biểu pháp để người khác học tập.

Hòa Thượng nói: “*Con người ngày nay vừa làm ra được một chút công trạng gì đó thì liền tính ra giá trị của đồng tiền. Đối với làng xóm, đối với quốc gia dân tộc thì sự cống hiến là nghĩa vụ, là bổn phận, là trách nhiệm nhưng họ làm gì cũng tính bằng tiền. Con người như vậy thì không có nghĩa rồi!*”. Nghĩa vụ của vợ đối với chồng, nghĩa vụ của chồng đối với vợ, nghĩa vụ của cấp dưới đối với cấp trên, nghĩa vụ của cấp trên đối với cấp dưới, đó là “*nghĩa*” chứ không phải là “*lợi*”. “*Nghĩa*” là thường đạo. “*Lợi*” là phản đạo, phi đạo.

LỄ

Hòa Thượng nói: “**Lễ là lễ phép, là phép tắc**”. Mọi người phải chú ý chữ “*lễ*”: **Đúng lễ mới là lễ. Thiếu lễ không phải là lễ. Vượt lễ hoặc lễ vượt quá chuẩn mực cũng không phải là lễ**. Nếu chúng ta đi gặp một vị Lãnh đạo quốc gia hoặc gặp một vị trưởng bối, mọi người đứng cúi 90 độ chào cung kính mà chúng ta lại quỳ lạy đề bày tỏ lòng cung kính, làm cho khác thường thì chúng ta làm không đúng, không phù hợp. Trước đây tôi có một người học trò tưởng chừng như rất kính trọng Thầy, khiến tôi phải nhắc nhở rất nhiều lần. Gặp tôi ở ngoài đường thì họ quỳ lạy ở ngoài đường, gặp tôi ở chỗ đông người thì họ quỳ lạy ở chỗ đông người. Nhưng đến bây giờ thì người đó không còn nghe tôi nói nữa mà tự cho mình là đúng.

TRÍ

Hòa Thượng nói: “**Trí chính là lý trí. Chúng ta làm việc gì cũng phải dùng trí tuệ mà quán sát xem mình làm việc đó có hợp tình, hợp lý, hợp pháp hay không**”. Nếu chúng ta làm một cách tùy tiện thì dẫn đến sự sai sót, khi đã sai rồi thì không thể sửa được nữa. Người học Phật phải là người giác ngộ, người học đạo Thánh Hiền phải có mức độ phản tỉnh rất cao. Ngày nay rất nhiều người đã làm sai nhưng vẫn không nhận ra được là mình sai, mặc dù được nhắc nhở nhưng họ cũng không thềm nghe.

TÍN

Hòa Thượng nói: “**Tín là tín dụng, giữ chữ tín. Trong nhà Phật, chữ “tín” là đầu tiên. Tín - giải - hành - chứng, tin rồi mới hiểu, hiểu rồi mới làm, làm xong rồi mới có được thành tựu**”. Tin thì phải hiểu, hiểu để thực chứng xem niềm tin của mình có đúng hay không. Hiểu rồi phải làm, làm để chứng thực cho cái hiểu. Chứng là để chứng thực cho cái hành, chứng thực cho việc làm của mình.

Trong “*Kinh Hoa Nghiêm*”, Phật cũng nói: “**Tín vi đạo nguyên công đức mẫu**”. Lòng tin là cội nguồn, là suối nguồn của công đức. Người không có tín nhiệm ở thế gian thì sẽ mất hết các mối quan hệ. Đối với người, chúng ta phải giữ chữ “*tín*”. Đối với Phật Bồ Tát, Thánh Hiền thì chúng ta phải tin lời của các Ngài là chân thật. Phật Bồ Tát dùng chân thật ngữ. Các Ngài không bao giờ dùng lời giả dối, không

bao giờ lừa gạt, không bao giờ dùng tâm không thật với chúng sinh. Phật Bồ Tát không có mong cầu gì nơi chúng sanh.

Hòa Thượng giải thích: **“Cái gì là thường? Ngũ Thường chính là thường đạo, trái với Ngũ Thường là phản thường. Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín là Ngũ Thường”**. Ngũ Giới trong nhà Phật cũng tương đồng với Ngũ Thường. Năm Giới là: Không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ, không uống rượu. Ngũ Giới trong nhà Phật cũng rất gần với Ngũ Thường của nhà Nho. Không sát sanh là giữ lòng nhân từ. **“Nhân dân ái vật”**, người có lòng nhân từ thì sẽ yêu thương muôn vật.

Có lần tôi đi nước ngoài, tôi thấy một con thiên nga Mẹ dẫn đàn con đi ngang qua đường khiến cả một đoàn xe dừng lại để chờ, thậm chí không ai bấm còi. Bên cạnh quầy bán thức ăn nhanh đó có một cái cây nhỏ. Góc cây đó là nơi con thiên nga làm tổ, đẻ trứng, cảnh tượng rất thanh bình. Người nước ngoài ăn thịt nhưng họ vào siêu thị mua những sản phẩm đã được kiểm nghiệm vệ sinh thực phẩm rất nghiêm khắc. Họ không mua những thứ bán ở bên ngoài, không tùy tiện ăn.

Hòa Thượng nói: **“Không sát sanh chính là “nhân”, không trộm cắp chính là “nghĩa”, không tà dâm chính là “lễ”, không uống rượu chính là “trí”, không vọng ngữ chính là “tín”. Nhân, nghĩa, lễ, trí, tín là Ngũ Thường của nhà Nho. Ngũ Giới của nhà Phật là không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ, không uống rượu. Xã hội nghiêm khắc tuân thủ thường đạo mới gọi là xã hội của loài người”**.

Nhà Phật dạy: Nếu chúng ta muốn đời sau có cơ hội sinh vào cõi người thì chúng ta phải giữ tốt Năm Giới. Nếu không giữ được Năm Giới thì sẽ không có cơ hội làm người. Nhà Nho và nhà Phật đều chú trọng năm điều này. Nhà Nho chú trọng Ngũ Thường. Nhà Phật chú trọng Ngũ Giới. Đây là **“thường đạo”**, là phép tắc, chuẩn mực mà con người phải tuân thủ một cách triệt để. Người làm thật tốt thường đạo mới là người có nhân cách hoàn thiện.

Hòa Thượng nói: **“Chúng ta làm chưa tốt thường đạo mà còn muốn đến Thế giới Tây Phương Cực Lạc để làm Bồ Tát! Bạn muốn đến Thế giới Tây Phương Cực Lạc để làm Bồ Tát nhưng tư cách để làm người mà bạn còn chưa tròn bổn phận, vậy thì làm gì có được việc này! Bạn muốn đến Thế giới Tây Phương Cực Lạc để làm học trò của Phật A Di Đà thì trước tiên bạn phải làm người tốt!”**. Hòa Thượng nói thẳng thừng, bạn muốn đến Thế giới Tây Phương Cực Lạc để làm Bồ Tát thì trước tiên bạn phải là một người tốt đã. Nhà Nho nói đến Ngũ Thường là nhân, nghĩa, lễ, trí, tín. Nhà Phật nói đến Ngũ Giới là không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không nói dối, không uống rượu.

Hòa Thượng nhắc: **“Hiện tại chúng ta đã được thân người, nếu không thực hiện tốt bổn phận của mình, thân tâm đều ô nhiễm nghiêm trọng thì tuy hiện tại chúng ta có dáng vẻ của người nhưng trong ác đạo đã ghi tên chúng ta rồi, không bao lâu nữa chúng ta phải đi đến đó mà thọ báo. Vậy không đáng lo hay sao? Vậy không đáng để chúng ta bận tâm hay sao?”**.

Hòa Thượng nói: **“Do đây có thể biết: Đòng tu học Phật nhiều đến như vậy, họ đối với Phật Bồ Tát cũng rất cung kính, chân thành nhưng không thể có được thành tựu vì tâm của họ không phải là tâm người. Tâm người là phải tuân theo thường đạo. Tâm nghịch với thường đạo, nghịch với chuẩn mực thì không phải là tâm của người. Thường đạo là người với người phải có lòng nhân từ, khởi tâm động niệm không có tự tư tự lợi, không tổn người để lợi mình. Nghĩa là bỏn phận, nghĩa vụ, trách nhiệm giúp đỡ người khác, không mong cầu báo đáp. Ngày nay chúng ta mới làm một chút việc cho người khác, cho cộng đồng xã hội thì ta đều tính giá trị bằng tiền. Vậy thì đã không có nghĩa rồi!”**

Trong bài học trước, Hòa Thượng nói: **“Người học Phật phải giữ tâm của Phật, sau khi có tâm của Phật rồi thì phải biết cách dụng tâm của Phật”**. Nếu chưa có tâm Phật thì không thể biết cách dụng tâm của Phật. Nếu không có tâm Phật thì chúng ta dụng tâm vẫn là tâm ma, tâm tự tư ích kỷ thì việc làm ra vẫn là lợi mình hại người.

Hòa Thượng nói: **“Người học Phật thì nhiều nhưng rất ít người thành tựu, họ không có thành tựu vì tâm của họ không phải là tâm người”**. Tâm người còn chưa có thì chưa thể nói đến tâm Phật! Tâm người phải tuân theo thường đạo **“nhân, lễ, nghĩa, trí, tín”**. Tâm người là phải không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không nói dối, không uống rượu.

Hôm nay Hòa Thượng nhắc chúng ta: Làm người phải tuân thủ bỏn phận, phép tắc, chuẩn mực làm người, phải tuân thủ tuyệt đối, tuân thủ một cách nghiêm khắc, không được trái phạm. Khi chúng ta tuân thủ thường đạo thì sẽ không xảy ra những điều nghịch đạo. Từ nhỏ, con cái đã yêu thương kính trọng Cha Mẹ thì không thể có chuyện con cái mắng chửi, đánh đập Cha Mẹ. Người từ nhỏ đã biết kính trọng Thầy Cô, biết kính trọng cấp trên thì không thể có sự phản nghịch. Cha Mẹ hoặc cấp trên đều là con người, vẫn có thể có sai lầm. Không thể có chuyện Cha Mẹ sai lầm mà con cái mắng chửi, thậm chí giết hại Cha Mẹ.

Người xưa dạy:

“Cha Mẹ lỗi, khuyên thay đổi

Mặt ta vui, lời ta dịu

Khuyên không nghe, vui can tiếp

Dùng khốc khuyên, đánh không giận”.

Người xưa nói: **“Tiền của nhẹ, oán nào sanh”**. Khi con người ta xem tiền của nhẹ hơn tình nghĩa anh em, bạn bè, dân tộc thì những chuyện trái thường đạo không thể xuất hiện. Khi người ta đặt tình yêu đối với gia đình, thân bằng quyến thuộc, dân tộc lên cao thì không thể có nghịch đạo. Nghịch đạo chỉ xảy ra khi con người tôn thờ, xem trọng vật chất. Cho nên câu **“nhân khí thường tắc yêu hưng”** có hàm nghĩa rất sâu rộng. Bài học này rất quan trọng! Nếu chúng ta không được nhắc thường xuyên thì chúng ta sẽ dần dần xem nhẹ thường đạo, rồi đến mức độ cao hơn là vứt bỏ thường đạo.

*****

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỉ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!